

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD. v právnej veci žalobcu: **R.G.**, zastúpeného Mgr. M.F., proti žalovanému: **Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny**, Špitálska 8, Bratislava, pracovisko Košice, Zádielska 2, **o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 11. januára 2007 číslo 2006/02275**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. januára 2010, č.k.1S/12/2007 - 117, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. januára 2010, č.k.1S/12/2007 - 117, v napadnutej časti týkajúcej sa veci samej a náhrady trov konania účastníkov **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovaného číslo 2006/02275 z 11. januára 2007 **z r u š u j e** a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 11. januára 2007 číslo 2006/02275, ktorým žalovaný zmenil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Poprade z 13. novembra 2006 číslo 1/2006/10276 o uložení povinnosti vrátiť neprávom

vyplatenú dávku a príspevky v hmotnej núdzi tak, že žalobcovi uložil povinnosť vrátiť dávku a príspevky vyplatené neprávom za obdobie od 1.5.2003 do 29. 2.2004 vo výške 17 260 Sk, zvýšené o 10%, teda o 1 726 Sk, celkom v sume 18 986 Sk v lehote 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Dávky boli vyplatené neoprávnene, lebo žalobca počas poberania dávok v hmotnej núdzi si nesplnil zákonom stanovenú povinnosť a v lehote 8 dní nenahlásil zmeny v majetkových pomeroch, teda že od 21. mája 2003 je vlastníkom a držiteľom osobného motorového vozidla zn. Škoda Fabia 6Y, rok výroby 2003, evidenčné číslo P. (ďalej len „osobné motorové vozidlo“).

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že žalobca v čase priznania dávky v hmotnej núdzi nevlastnil žiadny majetok ani motorové vozidlo. Povinnosť oznámiť nadobudnutie osobného motorového vozidla správne orgánu do 8 dní si žalobca nesplnil. Tvrdenia žalobcu, že vlastníčkou motorového vozidla je jeho matka, ktorá ho zakúpila zo svojich a manželových úspor, pokladal krajský súd za účelové. Vzhľadom na to, že v žiadosti o zapísanie motorového vozidla do evidencie zo 14. mája 2003, ako i na karte daného motorového vozidla, zaevidovanej 21. mája 2003, je ako vlastníkom a držiteľom osobného motorového vozidla uvedený žalobca a podľa faktúry č. X. zo spoločnosti A., s.r.o., bolo osobné motorové vozidlo vyplatené v hotovosti žalobcom, krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je v súlade so zákonom. Ustanovenej zástupkyňi žalobcu priznal odmenu za poskytnutie právnej pomoci v sume 479,89 €, ktorú je povinný uhradiť štát.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý namietal, že nevie, prečo mu prisudzujú, že je vlastníkom osobného motorového vozidla, keď mama vraví, že ona je jeho vlastníčkou. Súčasne poukázal na ustanovenie § 8 ods. 3 písm. e) zákona č. 599/2003 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi, podľa ktorého od občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, nemožno požadovať predaj alebo prenájom hnutelnej veci, ak by bol v rozpore s dobrými mravmi a ktoré tak obmäkčuje tvrdosť zákona.

Žalovaný navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k názoru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné zmeniť.

Z obsahu spisov vyplýva, že žalobcovi bola od 1. decembra 2001 podľa § 48 ods. 4, 5 a § 99 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov a § 2 zákona č. 125/1998 Z.z. o životnom minime v znení neskorších predpisov priznaná dávka sociálnej pomoci vo forme peňažnej dávky ako občanovi v hmotnej núdzi na základe jeho žiadosti zo 14. decembra 2001. V konaní o priznanie dávok v hmotnej núdzi žalobca uviedol, že je vlastníkom bytu; iný majetok, ani motorové vozidlo nevlastní. Uvedená dávka mu bola poskytovaná do 29. februára 2004.

Dňa 8. decembra 2005 podal žalobca novú žiadosť o poskytnutie dávky v hmotnej núdzi, pričom v žiadosti vlastníctvo osobného motorového vozidla zamlčal. Od 1. decembra 2005 mu boli opätovne poskytované dávky a príspevky v hmotnej núdzi pre rodinu podľa zákona č. 599/2003 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých predpisov až do 1. marca 2006, kedy mu boli dávky odňaté. Správny orgán pri kontrole trvania podmienok pre poskytovanie dávky a príspevkov v hmotnej núdzi zistil, že žalobca je od mája 2003 držiteľom a vlastníkom osobného motorového vozidla, čo vyplynulo z potvrdenia Okresného dopravného inšpektorátu OZ Policajného zboru v Poprade zo dňa 21.3.2006 ako aj z faktúry zo dňa 12. mája 2003, podľa ktorých žalobca za motorové vozidlo zaplatil 301 490 Sk v hotovosti a prihlásil ho do evidencie motorových vozidiel 21. mája 2003. Žalobca teda nadobudol osobné motorové vozidlo počas poberania dávok v hmotnej núdzi, pričom túto skutočnosť správny orgán neoznámil.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Poprade rozhodnutím č. 1/2006/10276 zo dňa 13. novembra 2006 uložil žalobcovi povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú dávku a príspevky v hmotnej núdzi za obdobie od 1.5.2003 do 28.2.2006, zvýšené o 10%, v celkovej sume 20 757 Sk.

Žalovaný rozhodnutím číslo 2006/02275 zo dňa 11. januára 2007 zmenil rozhodnutie prvostupňového orgánu tak, že žalobcovi uložil povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú dávku a príspevky v hmotnej núdzi za obdobie od 1.5.2003 do 29.2.2004 v sume 17 160 Sk, zvýšené o 10% v celkovej sume 18 986 Sk. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že aj žalovaný mal za preukázané, že žalobca neoznámil správny orgán, že počas poberania dávky a príspevkov v hmotnej núdzi nadobudol osobné motorové vozidlo, zapríčinil tak neoprávnené vyplácanie dávky a príspevkov a je povinný neprávom vyplatenú dávku

a príspevky vrátiť. Aj keď v žiadosti o priznanie dávky v hmotnej núdzi z 8. decembra 2005 žalobca vlastníctvo osobného motorového vozidla zatajil, podľa názoru žalovaného mal správny orgán prvého stupňa pri posúdení nároku na dávky v období od 1. decembra 2005 do 28. februára 2006 postupovať podľa § 8 ods. 3 zákona č. 509/2003 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a vychádzať z hodnoty osobného motorového vozidla, ktorá podľa znaleckého posudku v čase podania žiadosti zodpovedala sume 158 102 Sk, a teda bola nižšia ako 35-násobok sumy životného minima (165 550 Sk), čo znamená, že žalobca v danom období podmienky pre poskytovanie dávky a príspevku v hmotnej núdzi už spĺňal.

Pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o povinnosti vrátiť preplatok na dávke sociálnej pomoci a dávke v hmotnej núdzi bolo potrebné skúmať, či žalobca splnil všetky podmienky pre trvanie nároku na dávky, ktoré sú uvedené v zákone a či bolo rozhodnutie vydané v súlade s platnými právnymi predpismi.

Právne vzťahy pri posudzovaní hmotnej núdze občana a poskytovaní dávky v hmotnej núdzi (ďalej len "dávka") v období od 1. januára 2003 do 31. decembra 2003 upravoval zákon č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnej pomoci“).

Podľa § 10 ods. 1 a 2 zákona o sociálnej pomoci sociálna núdza je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, starostlivosť o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie svojich práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, sociálnu neprispôsobenosť alebo stratu zamestnania.

Podľa § 103 ods. 1 zákona o sociálnej pomoci občan, ktorému sa poskytuje sociálna služba, dávka sociálnej pomoci, peňažný príspevok na kompenzáciu alebo peňažný príspevok za opatrovanie, je povinný písomne ohlásiť príslušnému orgánu, obci, samosprávnemu kraju alebo zariadeniu sociálnych služieb, ktoré vo veci rozhodli, do ôsmich dní zmeny v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na sociálnu službu, na dávku sociálnej pomoci alebo na peňažný príspevok na kompenzáciu, na ich výšku a výplatu alebo poskytovanie.

Podľa § 9 ods. 1 a 2 písm. e/ zákona o sociálnej pomoci za majetok na účely tohto

zákona sa považujú hnutelné veci a nehnuteľné veci, a ak to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty. Občan si má riešiť svoju hmotnú núdzu užívaním vlastného majetku, správou vlastného majetku, predajom vlastného majetku alebo prenájmom vlastného majetku. Od občana nemožno požadovať predaj alebo prenájom osobného motorového vozidla, ktoré využíva na individuálnu prepravu z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia alebo je viac ako päťročné a jeho hodnota podľa znaleckého posudku nie je vyššia ako 100 000 Sk.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že od neho nemožno požadovať predaj alebo prenájom hnutelnej veci (auta), táto jeho námietka by bola dôvodná len v prípade, ak by osobné motorové vozidlo v maximálnej hodnote 100 000 Sk nadobudol predtým, ako o dávku požiadal. Pokiaľ však už dávku poberal, potom nadobudnutie osobného motorového vozidla v hodnote vyššej ako 100 000 Sk bol povinný oznámiť správnomu orgánu do 8 dní.

V žiadosti o zapísanie motorového vozidla do evidencie zo dňa 14. mája 2003 žalobca uviedol ako držiteľa svoju osobu, pričom údaj o vlastníkovi vozidla (v prípade ak nie je totožný s držiteľom vozidla) nevyplnil a k žiadosti ako doklad o nadobudnutí vozidla pripojil faktúru č. X. z 12. mája 2003. Podľa uvedenej faktúry bola cena motorového vozidla 301 490 Sk vyfakturovaná žalobcovi dodávateľom A., s.r.o.. Uvedené skutočnosti aj podľa názoru odvolacieho súdu sú dôkazom o tom, že vlastníkom vozidla je žalobca. Na tejto skutočnosti nič nemení neskoršie tvrdenie žalobcu, že vozidlo patrí jeho matke, ani neskôr v správnom konaní predložená rukou písaná kúpna zmluva (až) z 21. mája 2003, podpísaná R. G. ako kupujúcou na jednej strane a bližšie neoznačenou osobou na strane predávajúceho.

Vzhľadom na uvedené bol žalobca povinný nahlásiť do ôsmich dní nadobudnutie osobného motorového vozidla ako rozhodujúcu skutočnosť pre posúdenie nároku na dávku a preto v zmysle § 104 ods. 1, 2 zákona o sociálnej pomoci a § 29 ods. 3 zákona č. 599/2003 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi je povinný vrátiť dávku odo dňa, od ktorého mu nepatrila.

Podľa § 99 ods. 3 zákona o sociálnej pomoci dávka sociálnej pomoci sa poskytuje za celý kalendárny mesiac. To platí aj vtedy, ak podmienky nároku na dávku sociálnej pomoci boli splnené len za časť kalendárneho mesiaca.

Žalobca nadobudol osobné motorové vozidlo až v priebehu mesiaca máj 2003, preto podľa názoru odvolacieho súdu mu dávka patrila za celý kalendárny mesiac máj 2003. Pokiaľ

teda žalovaný uložil žalobcovi povinnosť vrátiť dávku aj za obdobie od 1. mája 2003 do 31. mája 2003, rozhodol v tejto časti v rozpore so zákonom.

Povinnosť vrátiť dávku v hmotnej núdzi zvýšenú o 10% zaviedol až zákon č. 599/2003 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi (§ 29 ods. 4), a to s účinnosťou od 1. januára 2004. Ak teda žalovaný uložil žalobcovi povinnosť vrátiť dávku, zvýšenú o 10% aj za obdobie do 31. decembra 2003, v tejto časti je jeho rozhodnutie takisto v rozpore so zákonom.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 250ja ods. 3 O.s.p.).

V ďalšom konaní žalovaný rozhodne o povinnosti žalobcu vrátiť dávky za obdobie od 1. júna 2003 do 31. decembra 2003 a dávky za obdobie od 1. januára 2004 do 29. februára 2004 zvýšené o 10%, pričom je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 O.s.p.).

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo úspešný žalobca náhradu trov konania nežiadal a žalovanému taká náhrada nepatrí zo zákona.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. marca 2011

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Anna Koláriková